СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 140. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 20-го червня 1941. No. 140. Jersey City, N. J., Friday, June 20, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВАШИНҐТОН ЗАКЛОПОТАНИЙ НІМЕЦЬКО-ТУРЕЦЬКИМ ПАКТОМ

ВАШИНҐТОН. — Офіційні кола Вашинґтону досить заклопотані німецько-турецьким пактом. Вони уважають, що цей пакт є великої ваги. А коли Німеччина сама не хоче цього пакту дуже роздмухувати, то це є частиною її дипломатичної тактики. Цей пакт дуже важний тим, що Туреччина свою політику узалежнює вцілости від того, що роблять Совети. Коли турки рішились на цей пакт приязни, то або Совети ґрунтовно змінили свою політику супроти Німеччини і вступлять з нею в мілітарний союз, або турки зрозуміли, що тим вони напір відвернуть від себе, а звернуть його на Совети. На всякий випадок, добровільно, чи не добровільно, тим пактом Совети знайшлись в ще гіршім положенні, ніж були передтим. Бо колиб німці хотіли піти з ними тепер у війну, вони матимуть праве крило на Чорнім морі забезпечене. Дехто говорить, що це, що діється на сході, є тільки димовою заслоною для того, що має статись на заході. Себто, що Гітлер готується до нападу на Британські острови, тому відвертає від того увагу чим іншим.

ПОЛІТИЧНА ІМІҐРАЦІЯ РІЗКО СПИНЕНА.

ВАШИНҐТОН. — Тисячі іміґрантів, які чекають по ріжних світових портах, зокрема в португальській столиці, Лісбоні, щоб пуститись до „обіцяного краю", Америки, не зможуть внаслідок нового розпорядку, сюди приїхати. Деякі з них вже дістали довго очікувані американські віза, але ті віза будуть уневажнені. На основі нового розпорядку не вільно до Америки впускати таких іміґрантів, чи політичних втікачів, які залишають за собою родини, що є під німецькою владою. Бо німецька влада шляхом терору, погрожуючи їх родинам, змушує тих іміґрантів займатись шпигунством і працювати на шкоду краю, який відкрив перед ними гостинні двері.

ЗНАЙШЛИ ВИНУВАТИМИ ІТАЛІЙСЬКИХ МОРЯКІВ.

НЮАРК. — Лава присяглих ствердила вину десятьох італійських моряків, які ушкодили свій корабель, стоячи в американськім порті. Після засуду моряки справили в суді фашистівську демонстрацію. Суддя назначить висоту кари пізніше.

ФРІЦ КУН МУСИТЬ ДАЛІ СИДІТИ.

НЮ ЙОРК. — Парольний комітет одноголосно відкинув прохання Фріца Куна, бувшого „фірера" американсько-німецького „Бунду", щоб по двох роках арешту подарувати йому решту кари. Парольний комітет станув на становищі, що нинішні обставини такі, що Кун, вийшовши на волю, може знов стати загрозою для американської суспільности. Тому він мусить сидіти ще два роки, хоч в тюрмі добре поводився.

ЗРІСТ ЦІН В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Комітет національної промислової ради ствердив, що дотепер ціни в Анґлії і Америці зростають в такий самий спосіб, як зростали в минулій війні. Супроти цього можна сподіватись, що ціни далі будуть зростати в такім самім відношенні і осягнуть ту висоту, що осягнули в минулій війні, з тим, одначе, застереженням, що війна потриває так само довго, як тоді. Коли війна потривала довше, то ціни пропорціонально підуть вище вгору. Дотепер ціни в Америці пішли,назагал, на 4% вгору. В Анґлії на 25%.

КУЛАЧНА БОРОТЬБА ЗА ЧЕМПІОНСТВО.

НЮ ЙОРК. — На відкритім спортовім грищу, Поло Ґравндс, минулої середи відбулася кулачна боротьба за світовий чемпіонат тяжкої ваги, між чемпіоном Джовом Луїсом і Билом Коном. Луїс має марку непобідимого. Кон до того був на 25 фунтів лекший від Луїса. Проте Кон знаменито боровся аж до 13 равнду і був би виграв бій, колиб був дотягнув ще два равнди. В тих 13 равндах, не звертаючи уваги на свій менший вигляд, він дав Луїсови доброго чосу. Та в 13 равнді Луїс скористав з одного відкриття і всадив Конови такий удар, що той захитався. По тім Луїс дав йому ще кілька ударів і той впав на землю та його відрахували. Було 54 тисячі глядачів.

ЗБІЛЬШЕНІ ВИДАТКИ НА ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Представник уряду, який робить контракти для військових чинників, Джозеф Трекер, заявив, що тих 44 білiони долярів, які ухвалено на американське зброєння, це „тільки крапля в коновці". Німеччина видає на своє зброєння поверх сто білiонів долярів річно. Ми мусимо щонайменше стільки само витрачати, коли не більше.

БРИТІЙЦІ РЕКРУТУЮТЬ В АМЕРИЦІ „ЦИВІЛЬНУ АРМІЮ"

Британський уряд через свого представника в Вашинґтоні, розпочав збирання в Америці добровольців, добре обзнайомлених з радієм, щоб вони творили окремі американські віддїли й ішли на службу до Британії. Кожний доброволець одержуватиме платню від $24 до $35 тижнево, але має виконувати таку службу і в такім місці, в якім йому прикажуть зверхні власти. Військова дисципліна не обовязує, хоч обовязує добровольців носити спеціяльний однострій. Колиб, одначе, так зайшло, що требаб було впровадити військову дисципліну, то ті добровольці могтимуть вибрати собі свого власного американського команданта.

Тої добровольчої армії, зложеної з радієвих техніків, потрібно для Британії тому, щоб обслуговувати секретний британський воєнний винахід, при помочи якого можна дуже добре відкрити чужий літак. Цей винахід британські техніки удосконалювали впродовж пару літ і тепер він має давати їм знаменити услуги. Фабрики можуть тих інструментів виробити більше, ніж можна знайти для них фахової обслуги. Британський уряд порозумівся з американським урядом і той дозволив британцям рекрутувати „цивільну армію", в якій кожний доброволець був би заплачений за умовою як звичайний робітник. Американські промислові кола знають про цей секретний винахід. Вони також причинились багато до його удосконалення. Військові власти виробляють цей винахід і для себе. Вони кажуть, що цей винахід має дійсно дуже добрі прикмети.

АМЕРИКА ВІДКИНЕ НІМЕЦЬКИЙ ПРОТЕСТ

На руки підсекретаря стейту, Сомнера Велеса, німецький дипломатичний представник зложив з наказу Берліна протест, звернений проти рішення Америки викинути звідси всі німецькі консуляти. В протесті говориться, що таке рішення противиться міжнародним правам, зокрема мирним відносинам, які поміж Америкою і Німеччиною існують, чи повинні існувати. Протест, назагал, досить умірkований. Дипломатичні кола говорять, що Німеччина правдоподібно чекає, що далі Америка зробить з німецьким консулярним персоналом? Чи вона забезпечить їм певний перехід до дому, чи так поступить, що вони попадуть в руки їх ворога.

В американських дипломатичних колах є певні, що цей протест Америка відкине. Щодо переїзду німецького консулярного персоналу, то їм буде заборонено їхати до полудневої Америки. Та, правдоподібно, що безпечний переїзд до дому буде забезпечений.

ЛЕТУНСЬКІ НАЛЕТИ БРИТІЙЦІВ НА ЕВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТИНЕНТ ДУЖЕ ЗРОСЛИ

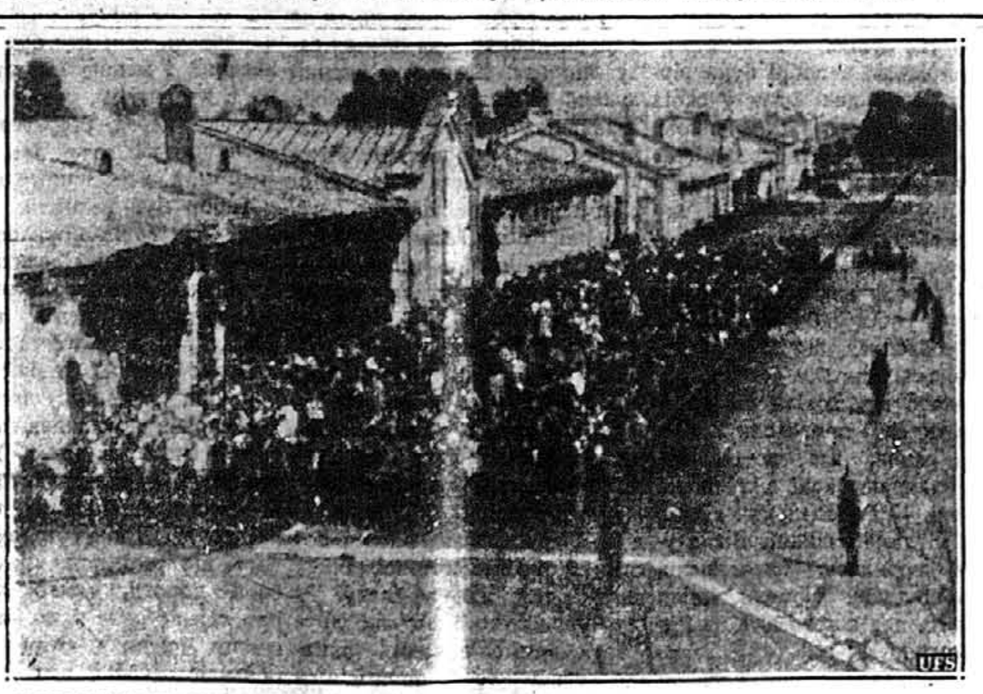
Уже восьмий день атакують британські летуни масовими налетами німецькі промислові осередки в Рурській области, як теж французькі пристані, що є під німецькою контролею. Німці беруться на всі способи, щоб ті налети спинити, але це їм не вдається. Вони, звичайно, пробують нападати масово на британських летунів в Анґлійськім каналі, коли вони вертають назад до Анґлії. Тут приходить раз-у-раз до завзятих повітряних боїв, про яких вислід воєнні комунікати подають ріжні звіти. Та видно, що німецькі успіхи є такі, які виходилиб з їхніх комунікатів, коли налети далі продовжуються і далі завдають Німеччині величезні шкоди.

НІМЦІ СКРІПИЛИ СВОЇ СИЛИ В АФРИЦІ

Британські частини знад Нілю, що загнались доволі далеко в глиб Лібії, мусіли по трьох днях завзятої боротьби цофнутись у свої попередні позиції, завдавши німцям поважних втрат. Британський комунікат признає свій відворот, як і те, що німецькі сили дістали значну допомогу в повзах і вояках. Британці намагались, правдоподібно, прийти з допомогою тим частинам, що вже від так довгого часу держать пристань Тобрук і відбивають далі постійно італійсько-німецькі наступи.

ЗДЕРЖАНО ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРОТИНАСТУП У СИРІЇ

Французький уряд у Віші проголосив, що французькі війська в Сирії розпочали протинаступ на всіх відтинках та всюди відбили ворога. Та згідно з тим, що подають британські звідомлення, виглядає так, що французи мали початковий успіх, а тепер так є, що британці й „вільні французи" відбили назад заняті французами позиції. З переговорів у справі здачі Дамаску, столиці Сирії, нічого не виходить і „вільні французи" почали обстрілювати місто, а британці зачали наступ. Супроти цього судьба столиці вже так якби була припечатана. Французи згадують про те, що їхня фльота бомбардує пристані, що є в руках британців.

НІМЕЦЬКЕ ПАНУВАННЯ В ПОЛЬЩІ. Чоловік, що зняв цю фотографію, каже, що вона представляє збирання німецькою владою поляків, призначених на примiщення в концентраційні табори.

Нiщо й казати, що це може бути фотографія, як польська державна жандармерія збирає українців і інших неполяків для вивозу в концентраційні табори в Березі.

ПОХІД ГІТЛЕРА НА СОВЕТИ — ЦЕ НАЦІСТИЧНА ПРОПАГАНДА

АНКАРА. — Так є, що всі ті так многі й обширні вісти про наближаючийся воєнний конфлікт між Гітлером і Сталіном, походять з націстівських або румунських джерел, себто з одного джерела. Асошіейтед Прес подає, що це націстівські кола заповідають, що кожної хвилини може наступити „бліцкріґ", звернений проти Советів, та що нiби для тої цілі вислано хмару німецьких бомбовозів до Молдавії. Далі, це нацисти твердять, що є всі познаки на те, що мусить прийти до війни між Німеччиною і СССР. Але дивне те, що вони рівночасно заявляють, що Росія може уникнути цеї війни, якщо признасть Німеччині нові, великі концесії. Під тим треба розуміти в першу чергу економічні концесії. І то такі великі, що зробилиб Росію підданим Німеччини.

СТАЛІН МАВ ЗАПОВІСТИ ВІЙНУ.

АНКАРА. — Юґославські дипльомати і військові знавці, що були змушені покинути Москву, кажуть, що їм свого часу заявив сам Сталін, що німці нападуть на Росію цього літа. Політика Сталіна малаб змагати до того, щоб той напад відложити до серпня, бо допера тоді червона армія нiби буде цілком підготовлена до війни.

НIБИ ВЖЕ ЗА КІЛЬКА ДНІВ.

ЛІЗБОНА (Портуґалія). — Асошіейтед Прес подає, що „дипльомат з Берліна", що щойно прибув до Портуґалії, заявив, що в Німеччині всі переконані, що прийде до конфлікту між Німеччиною і СССР на протязі кількох найближчих днів, а може навіть і в найближчих 48. годинах. Гітлер має бути нiби того переконання, що треба „привести Росію до порядку", заки буде можна встановити „новий порядок" в цілій Европі. Далі кажеться, що тут іде головно про економічну сторону, та що це мусить бути тепер полагоджене, бо це є вступ до більшої справи — цілковитого виключення Анґлії з Азії.

УЛЬТИМАТ РУМУНІЇ В СПРАВІ БАСАРАБІЇ.

АНКАРА. — До ріжних чудацьких поголосок треба додати ще й ту, що Румунія поставила Советам ультимат, яким домагається негайного звороту Басарабії. І теж і ця поголоска має походити нiби з „вірodостойних джерел".

ЛОНДОН ТЕЖ ПОВЕН ПОГОЛОСОК ЩОДО СОВЕТІВ.

ЛОНДОН. — Як тяжко визнатись в Европі в тому, що дійсно де діється, пізнати по тому, що Бюро Райтера, себто британська пресова агенція, подала, що німецькі війська вже розпочали війну з Советами. Ота відомість кружляє вже, як подають, 17 годин і ніхто не є в стані провірити, чи вона правдива. Радіо з Анкари ще додало до цього те, що німецькі війська перейшли советську границю в 15 місцях. Та урядові кола в Туреччині заявляють, що згідно з їхніми відомостями, ці вісти є неправдиві.

ОСТАННІЙ РЕЧЕНЕЦЬ.

СТОКГОЛЬМ. — Наступний тиждень має бути останнім речинцем для відповіди Советів на німецькі домагання та на вияснення советської заграничної політики. Таке говорять між собою шведські політики.

МОСКОВСЬКЕ РАДІО ПЕРЕДАЄ МУЗИКУ.

МОСКВА. — З того, що передає Асошіейтед Прес з Москви, виглядалоб, що в Советах іде життя „нормально", себто, що ніхто не турбується тими всіми поголосками, що кружляють по всіх столицях світу, а які заповідають війну між Німеччиною і СССР. Московське радіо не згадує ні словом за шосьо подібне, а передає веселу музику.

НІМЕЦЬКО-ТУРЕЦЬКА „ПРИЯЗНЬ".

БЕРЛІН. — Німецька преса подає про новий „тріюмф німецької дипльоматії", себто про заключення німецько-турецького договору приязни на протяг 10 років. Брукс Пітерс подає, що німецька преса вважає цей договір „ударом в британський престіж". Обидві держави заґарантували собі договором територіяльну ненарушимість як і те, що будуть нараджуватись у ріжних спільних важних справах. В договорі сказано, що він не звертається проти ніякої держави. Його безпосереднім наслідком буде більша виміна товарів. Німеччина діставатиме більше поживи і сирівців, а Туреччина машин. Важне тут ще й те, що Совети нiби нічого не знали про цей договір.

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА.

АНКАРА. — Весь турецький загал дуже здивувався, коли почув, що Туреччина заключила з Німеччиною договір приязни. Всі переконані, що це таки не змінить приязного відношення Туреччини до Анґлії.

АНҐЛІЯ ПРО ВСЬО ЗНАЛА.

ЛОНДОН. — Не зважаючи на те, що німецько-турецькі переговори велися у великій тайні, британський уряд знав дуже докладно про те, що діється. Тому заключення німецько-турецького договору не є для Анґлії несподіванкою. Туреччину мала узброїти Франція. Це не сталося, бо Франція передчасно скапітулювала. Тепер цей обовязок був припав Анґлії, але ще не було часу його виконати. А тепер остільки ліпше, що Туреччина є далі в союзі з Анґлією, але Анґлія вже не потребує журитись виекипуванням Туреччини.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СТРАЙК ПУБЛИЧНИХ РОБІТНИКІВ

У пенсилвенійському місті МекКіспорті, що є немовби промисловим передмістям великого Питсбургу, вибух небувалий страйк, що звернув на себе увагу всеї Америки.

Почувши про таке, читач міг би зовсім природно догадуватися, що тут мається до діла зо страйком у якомусь оборонному промислі, або в якомусь загально-краєвому промислі, як наприклад угольному. Та меккіспортський страйк не відноситься ні до виробу зброї ні до виробу загально потрібного топлива. Є це наскрізь льокальний страйк; відчують його лише люди в самому МекКіспорті. Обходить він ціле американське громадянство тому, що він зачіпає важну суспільну проблему.

Справа в тому, що на страйк вийшли міські службовці, що відповідають за чистоту вулиць, їх направу, що ведуть міські гаражі, тощо. Здається, число страйкарів не виносить навіть двох соток, але й страйк такого малого числа робітників може спричинити поважні клопоти для вигоди, порядку й здоровля громади, що має коло 50,000 душ населення.

Очевидно американський закон признає кожному робітникові вийти з праці, як він не вдоволений з умовин праці. Йому вільно виходити на спілку з іншими робітниками. Йому вільно змовлятися вийти на страйк, навіть організувати організації, які мають передовсім піддержувати робітників в випадок страйку. Питання, яке зачіпає меккіспортський страйк, у тому, чи мають усі такі права робітники міста, чи якоінебудь подібної адміністраційної одиниці.

Річ у тому, що того роду робітники сповняють службу, потрібну для всего громадянства, що без тої служби все громадянство потерпіло би великі невигоди й поважні втрати. Виходячи з цього заложення, багато людей, навіть перекованих прихильників права робітників до юнійної організації й страйку, не признає цього права, коли йде за службовців адміністраційних одиниць, як міста, стейту, держави.

Проти цього погляду виступають звісно юнійці службовців. Для них усякий робітник є робітником, без огляду на те, чи його работодавцем є приватний підприємець чи публична адміністраційна встанова. Робітничі юнії звичайно ставали на цьому становищі й часто для піддержки страйку службовців виходили на страйк зо симпатії. При тій нагоді вони часто вказували на скрайні межі, до яких засаду заборони страйків робітників державних установ довів совєтський уряд, що заборонив усякі страйки на основі, що хлібодавшем робітників усіх є держава, а проти держави страйкувати не вільно, бо держава це ціла суспільність.

Як звичайно діється в Америці, справу в таких випадках вирішує становище громадянства. В усіх подібних випадках досі американська публика займала до таких страйків вороже становище, себто, без огляду на те, яке право належиться робітникам приватних підприємств, робітники міста, стейту й федерального уряду права страйкувати проти громадянства не мають.

Та це лише наставлення публики, а не закон.

НОВА ЕВРОПА І РОСІЯ

Коли якась нація має моральне право дбати в першу чергу за себе, то українська нація оправдана під тим оглядом більше інших націй, щоб глядіти на світові події в такий спосіб, щоб добачувати в першу чергу те, що вони несуть Україні й українському народови. Бо те, що український нарід витерпів під чужими владами, та що він переживає тепер, не іде в парі з найбільшими терпіннями інших народів, якщо хто хоче ті терпіння пізнати і їх по людськи відчути. Найбільше терпить український нарід від Росії, від Совєтів. І тому не диво, що він глядить на розвиток світових подій під тим кутом, чи є вигляди на те, щоб та тюрма народів розвалилась, та щоб таким чином могли свобідно відітхнути підбиті Росією народи, а між ними і український нарід.

Не зважаючи на дальші воєнні підготовання і боротьбу, воюючі держави порушують тепер і там справу „нової Европи", бо відчувають, що якщо війна затягнеться, то треба буде допомоги теж і з боку ріжних народів, що тепер позбавлені державної незалежности. Вони згодом заважуть на перемозі одної чи другої сторони. А заважуть по тім боці, звідки будуть надіятись більшої справедливости. Між тими, що заважуватимуть, буде теж і український нарід. А 45 міліонів людей це сила!

Важко передбачувати будучину. Та, коли іде про український нарід, можна певно сказати таке: Він стане проти тих, що захочуть відбудовувати стару Росію, ось ту, яку тепер відбудовують большевики.

Тепер уже ніхто не сумнівається щодо того, що всі намагання червоної Москви, культурні, економічні й політичні, ідуть в тому напрямі, щоб остала надалі давна Росія. Отже з тим український нарід ніколи не погодиться. Проти цього він буде завжди бунтуватись і буде користати з найменшої нагоди, щоб підняти новий революційний зрив і звільнитись від Москви. Це є такий факт, з яким, чи він комусь любий, чи ні, мусить числитись кожний серьозний політик, що застановляється над тим, як має виглядати „нова Европа". Це мусять мати на увазі теж і воюючі сторони. Усякі намагання втримати Росію такою, як вона була за царату, чи такою, як вона виглядає як СССР, стрінуться з опором не-московських народів, що є під Росією, а в першу чергу з опором українського народу.

Але навіть уже сама примітивна мораль і примітивна справедливість не повинні дозволяти, щоб могло далі існувати таке пекло як СССР! В новій Европі не може бути залишене далі місце для давньої царської гнилі і тої аморальности, що її започаткували в Европі (а то й в світі) проповідники і реалізатори комуністичної науки! В новій Европі мусить наступити новий порядок і нова справедливість. А коли так станеться, то в ній не може бути місця ні для царської Росії, ні тої, що її збудувала червона Москва, надавши тій Росії назву — СССР.

КОЛИ БРИТАНІЯ ПЕРЕМОЖЕ?

Генсон Болдвин, один з кращих військових знавців, пише про те, як Британія може перемогти Гітлера. Погляди цього знавці є брані часто під увагу в урядових і законодатних місцях, тому вартує з ними запізнатись. В недільним магазині часопису „Ню Йорк Таймс" (з 15. червня) пише він на тему: „Чи можна Гітлера перемогти?". Хід думок цеї статті такий:

Відразу на початку Болдвин рішуче заявляє, що Британська імперія, при продуктивній помочи Злучених Держав Америки, може довести Гітлера до прогри. Але ці держави мусілиб напружити всі свої сили. Це малоб статись так:

Британські острови мусілиб за всяку ціну знаходитись далі в руках британців. Вони булиб свойого роду твердинею під самим боком гітлерівської Европи. А щоб ті острови вдержати, Америка мусить постаратись не лиш про виріб всіляких воєнних продуктів, але й про те, щоб їх британцям доставити.

Америка мусілаб випродукувати всіляку зброю, на великі розміри, головно тяжкі бомбовики. І їх доставити Англії. Щоб це виконати, треба віднести наперед перемогу на морі, себто вповні виграти „битву на Атлянтику". Це знов можна осягнути дуже приспішеною будовою кораблів. Вигравши її, треба далі осягнути перевагу в повітрі, себто при побочи десяток тисяч літаків треба прогнати німецькі літаки з небесних просторів, не лиш над Англією, але й над важними прибережними місцями. Перевага в повітрі мусить бути така, щоб німецькі літаки зараз втікали, як лиш покажеться сила британських літаків.

Вслід за тим наступлять бомбові наїзди на німецькі промислові і стратегічні оседки. Болдвин говорить, що треба посилати на німецькі території щонайменше по тисячу бомбовиків щодня. А щоб можна було посилати по тисячу кожного дня, треба мати тяжких бомбовиків принаймні три тисячі на поготівлю. Крім того треба рахуватись з тим, що одна десята кожного дня відпаде внаслідок протиакції ворога.

Щоб постійно мати три тисячі бомбовиків, не звертаючи уваги на втрати, фабрики мусять виробляти річно 36,000 бомбовиків. Також військові власти мусять вишколити щороку поверх сто тисяч нових летунів, які гинутимуть разом з бомбовиками. При помочи тих тисячу бомбовиків, хороненими водночас відповідною скількістю інших боевих літаків, можна завдати Німеччині дуже болючі втрати і в великій мірі спаралізувати її промисл.

Але, говорить далі Болдвин, мабуть і та скількість бомбовиків булаб замала. Тому, мабуть, треба буде її подвоїти, себто фабрики Англії мусілиб виробляти по 72,000 бомбовиків щороку. Також мусілиб вишколювати кожного року по 200,000 летунів. При відповідній напрузі, каже Болдвин, вони можуть це осягнути.

Кораблі і літаки це булаб рішальна зброя. Кораблі, воєнні і торговельні, забезпечилиб перевіз всіляких матеріялів, літаки забезпечилиб повітря. Але на тім ще не кінець. Водночас згадані два краї, а головно Америка, яка взяла вже на себе ролю бути „арсеналом демократій", виробляллаб також відповідну скількість повзів, гармат й іншої зброї. Повзів треба булоб також десятки тисяч.

Маючи це готовим, британці почалиб дійсну наступну війну в Африці, над Нілем, коло Суезького каналу; в Арабії, в Лібії, здовж цілого побережжя північної Африки, а також над побережжям західньої Африки, в околицях Дакару. Відзискавши там перемоги над німецькими силами, які внаслідок віддалення від домашніх баз, втратилиб чимало на своїй боєвій силі, Британія ступнеб взялаєб до самої Европи. Вона мусілаб потворити малі відділи, але сильно узброєні й змеханізовані, які старалисяб усадовитись, тут то там, на переферіях европейського континенту: можливо десь на півночи в Норвегії, може знову в Греції, а навіть, можливо в Франції, Бельгії, чи Голяндії. Там осадовившись, ті малі вогники підступалиб чимраз ближче до самої Німеччини, вт ой час вже досить ослабленої бомбами та економічною бльокадою.

Недостача ріжних харчів і сирівців до того часу вже добре дасться в знаки цілому німецькому населенню, каже Болдвин. Бо бльокада, каже він, мусить до того часу бути зовсім щільна. Нищильна сила бомб дасться також дуже відчути при виробі харчевих засобів Німеччини, як теж при виробі її зброї. Совєти, каже він, будуть великою поміччю для Німеччини, хочби лиш під оглядом харчів. Тому, каже Болдвин, з Совєтами треба щось зробити. Що саме, він точно не говорить.

Вкінці ввійде в гру такий черговий чинник, який дуже ослабить Німеччину. При допомозі відповідної пропаганди з боку аліянтів зачнуть підносити голову всі поневолені народи Европи, що зачнуть вірити в прогру Гітлера, а на всякий випадок переконаються, що Гітлерова перемога не є так певна, як це здавалося далеко. При помочи ріжних саботажних і повстанчих актів, вони накоють німцям чимало лиха та будуть змушувати німецький штаб держати всюди великі окупаційні війська. А це буде деморалізувати саме німецьке військо і ціле німецьке населення.

Як останній чинник, який остаточно приведе, чи може привести, упадок і прогру Німеччини, буде моральний чинник на домашнім фронті. Болдвин каже, що коли ходить про витревалість серед трудноців, то англійці далеко витреваліша раса від німців. Так є, каже він, що німці мусять мати успіхи, щоб бути витревалими. Чим більші успіхи, тим більша в них витревалість і тим краще усила. З невдачами їх мораль і витревалість заломлюється скорим темпом.

Брак харчів, заломання віри в перемогу, досвід з минулої війни, що також в початках давала німцям блискучі перемоги, але остаточно принесла руїну, цілком здеморалізує духа німецького народу і він зробить те, що зробив в попередній війні, в якій також нога німецького вояка стояла далеко від німецьких територій, бо стояла на чужих землях.

Та щоб це осягнути, каже Болдвин, Британія і Америка мусять напружити всі свої сили. Гітлер на тотальний лад впряг до війни всі суспільні шари німецької нації, всі економічні, культурні, а навіть релігійні ресурси. Тим тотальним заходам Гітлера демократичні краї мусять дати теж і тотальну відповідь. Ось таке є кінцеве заключення Болдвина.

УКРАЇНА ПІД СОВЄТАМИ

Московський лад на українських залізницях.

У „Вістях" з 7. травня їх кореспондент Каганський з Дніпропетровську про лад, який панує на Сталінській залізниці, між іншим наступне:

„Клієнти засипають управу залізниць скаргами і скаржаться на залізниці відшкодовання за збитки (втрати), що повстають наслідком розкрадання, засилання на хибні адреси і псуття вантажів. Тільки в минулім році виплатили Сталінські залізниці пошкодованим понад 1 міліон карб. В 1940 р. було 16,500 скарг, в першім кварталі цього року було їх 3,376. Недавно органи міліції викрили і арештували зграю злодіїв, яка орудовала на стаціях Дніпропетровск і Ніжнопетровск. Користаючись охороною вантажів, злодії р о з к р а д а ю т ь систематично дріт. На товарових двірцях ст. Сенєлніково, Запоріжжя, Мелітополь та інших розкрадається також багато вантажів. Крадіжки і псуття товарів в дорозі завдають велику шкоду країні. Багато товарів затрачується в дорозі наслідком того, що супровідні документи пересилається іншим потягом пізніше. Директори розбазарюють товари, призначення яких невідомо, значно нище їх дісної ціни, чим значно підносять загальні кошти транспортів..."

Про те, що товари „затрачується" дуже часто нарочито, щоб заробити на їх „розбазаренні", кореспондент не говорить, але про подібні методи говориться в багатьох інших дописах. Визиск і злодійства є характеристичними прикметами московського ладу на Україні.

Агрономи по канцеляріях.

„Вісті" з 8. травня пишуть: „В сільсько-господарським апараті Винницької области числиться до тисячі агрономів, але працею по колгоспах з них занято лише 88,357 з них перебуває в адміністраційнім апараті Машиново-Тракторних стацій, в самих МТС працюють 352. Є ще у нас на жаль не мало таких агрономів, діяльність яких складається з того, що вони закидують колхози писаними вказівками і директивами часто цілком непотрібними, а часом і суперечними. Часто можна спостерігати безцільні мандрівки деяких агрономів по колгоспних полях, що обертаються фактично в приємні прогульки у весняним повітрі. Вони записують в кожнім колгоспі кілька цифр в блокнот, і обкружлявши за день мало не пів району вертаються вечером до дому і складають справоздання часом нікому непотрібні..."

І дістають платню грішми видушеними з українського селянства.

СОВЄТИ НИЩАТЬ ДЕМОКРАТІЮ, КАПІТАЛІЗМ І РЕЛІҐІЮ.

ВАШИНҐТОН. — На судовій розправі проти трьох большевицьких агентів, знавці большевицької ідеольоґії і відносин у Совєтах, стверджували, що Совєти карають тяжкими карами всіх тих осіб, які вчать дітей, понижче 18 року життя, релігії. Совєтська влада при помочи матеріяльних натисків звела церкву до оплаканого стану.

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛЯН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(11)

Виїжджають.

Тиждень пізніше всі купецькі вози зібралися під містом у Кривчичах, на майдані, що звався Табори. Це був високий, рівний майдан над річкою, вигідний на обоз, бо недалеко було пасовище й вода для коней. Здавна був звичай, що коли львівські купці виїжджали було куди більшим табором, то на цьому місці готовилися до дороги. Тільки досі їздили в торговельних справах найбільш вірмени, трохи німці, поляки й інші нації, — а тепер уперше львівська Русь сама вийшла зі своїм табором.

Як пішла про це звістка, цілий Львів заворушився. Виїзд купців на схід був у Львові все великим святом, від цеї торговлі залежав добробут міста. Як коли відходили в далеку дорогу місцеві вироби, то можна було замовити собі чужосторонній крам, вислати листи, переказати відомости знайомим, просити полагодити всякі орудки. Біля табору все було багато людей — і рідня купців, і спільники, і знайомі, а найбільше так собі цікавих, що бажали придивитися, як табор відходить. Але ніколи не було такої юрби людей, як тепер.

Дмитро й його товариші не дуже й розголошували, що поїдуть у дорогу. Спершу не знали напевно, чи вдасться зібрати досить охочих, а потім хоч уже і приготовили, то не дуже хвалилися, бо боялися, щоб хто їм не перешкодив. По місті ходили чутки про виправу, але з чужих мало хто вірив, що вона вдасться, мало хто нею цікавився. Аж тут нараз розійшлася звістка, що табор із Руської вулиці вже зібрався у Кривчичах. В місті загуло, як у вулю.

Найбільше недобрі були вірмени. Вони досі мали у своїх руках торговлю з Туреччиною, уважали, що ніхто їм дорівняти не зможе. Глузували собі просто, коли їм казали, що Русь готується. „Нехай попробують, не так воно легко". І самі готовилися поволі до виїзду зі своїм табором. Аж нараз дізналися, що їх суперники вже виїздять у дорогу. Останнього дня хотіли ще приспішити свої приготови й вихати раніш, але довідалися, що найкраще коні вже поназаймані, — Городецький віддав їх Дмитровій спілці. Відказувалися, лютилися, проклинали, як воно буйні вірмени вміли робити, але нічого вже вдіяти не могли.

Дуже невдоволена була й міська рада Львова, що купці й ремісники з Успенського Братства на свою руку придумали таку сміливу торговлю виправу. Це означало, що Руська вулиця виламалася з-під їх влади! Затрівожилися пани міста за своє панування! Закусують губи зі злости...

Тимто раннім вереснем ранком ціл юрби народу йшли на Табори дивитися на несподівану виправу. Кожний зависний купець післав туди свого челядника, чи слугу, щоб дізнатися, що там діється. Міські вулички бігли з криком: „Караван відходить!", — купецький табор звали з-турецька „караваном", — бігли хлопчиська й наклукували інших з собою. Але не самі цікаві, а й вороги йшли на Кривчичі, — ще більш було прихильників і приятелів. Ясна річ, що тут була і вся родина кожного купця, батько й мати, як могли ще ходити, брати, сестри, жінка, діти; навіть маленькі діти, і ті йшли на Табори, ногами й руками видряпувалися на високий беріг майдану. Та ще більш було знайомих, други та приятелів, або таких, що тепер себе приятелями вважали. Русь була тоді відома з єдности й одностайности. Коли в громаді що важне сталося, всі уважали за свій обовязок брати в цьому участь. А щож говорити про таку подію, як виправа власним табором! Честь від такого діла спадала не тільки на підприємчивих купців, а й на всю громаду. Всі тут почувалися горді і вдоволені. Чим хто був менше значний і менше мав спільного з купецтвом, тим більше пхався вперед, старався показати, що він тут із всіма знайомий, всім приятель...

Табор був великий, широкий. Усіх возів зібралося двадцять. Не така це велика була сила, бо нераз до Турецчини ізділо по пятьдесять та сто возів, — а проте табор був таки поважний. Старий Городецький, майстер у фірманській справі, поукладав вози в гарний чотирокутник, досить далеко один від другого, і табор виглядав більший, як був насправді. І він був гордий з того, що свої люди пускають-ся в дорогу, тимто подбав про те, щоб усе було як-найкраще. Всі вози були добре понавантажувані, над кожним нависала шкіряна буд, прикрашена, щоб від дощу й добрий нічліг у зимну ніч.

Господарів їхало пятнацять. Крім Савича, Гордія та Григоровича, що дали почин до виправи, були ще представники всіх майже родин із Руської вулиці й заможніші передміщани. Були тут Бабич, Романович, Афендик, Вороцівський, Стефанович, Полянський, Онисьович, Федорович, Буневський, Лаврищевич, Корунка, Пацківський. Фірманів було двацять. Та ще було пять сторожів, що мали їхати верхи, — разом сорок люда. Вже в меншому числі вибиратися було небезпечно, бо в молдавських лісах можна було здибатися з опришками чи татарами. Всі учасники виправи були озброєні в шаблі та рушниці, на кожному возі був запас пороху та куль.

В останню годину перед відїздом купецьке товариство вирішило найважнішу справу: вибір старшого над табором або караванбаші, як його називали вірмени. Дмитро хотів віддати цей уряд Бабичеві, найстаршому між купцями, але Бабич не пристав:

(Далі буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НА РІЖНІ ТЕМИ

У НАЙБАГАТШОМУ КРАЮ.

Найвищий урядник рільництва одної багатої держави говорив оноді, що ціла четвертина населення тої держави має кепську поживу а принаймні три четвертині населення не має достаточної поживи.

Думаєте може, що тут іде за якусь державу, захоплену лютими ворогами?

Ні, це так говорив Викард, секретар рільництва Злучених Держав, про умовини в Злучених Державах Америки. Видно інколи освічений народ в пребагатому краю не вміє якслід господарювати своїм найбільшим скарбом, здоровлям.

КІЛЬКО ЧЕТВЕРТИН?

Читаючи слова Викарда, міг би хтось подумати, що найвищий урядник рільництва цього не знає.

Він каже, що ціла четвертина населення Америки має кепську поживу, а принаймні три четвертині населення не має достаточної поживи. Якби додати це разом, то могло би здаватися, що американське населення має більше, ніж чотири четвертині. Щось, як кажуть говорив якийсь там мішанець: „Я 50% румун, 50% болгарин, 50% українець".

Та Викард вчислив і ту четвертину, котра має кепську поживу, в це населення, що не має достаточної поживи.

ПОРАДА.

Секретар Викард сказав:

„Як ми візьмемося давати кожному чоловікові в Злучених Державах достаточну поживу, то нам треба би споживати два рази більше ярини й овочів, ніж ми споживаємо тепер; 70% більше помідорів та цитрусових овочів; 35% більше яєць; 15% більше масла, а 20% більше молока".

Тут знову цього не треба розуміти так, що здоровля кожного з нас цього вимагає, щоб кожний з нас споживав два рази більше ярини й овочів, три четвертині стільки помідорів, одну третину більше яєць і т. д. Його слова відносяться до всього населення: ті люди, що їх поживa не достаточна або зовсім зла, мають її відповідно поправити. Як вони поправлять, тоді покажеться, що споживання всяких родів поживи збільшилося.

РІШТЕСЯ ВЖЕ РАЗ!

Порада секретаря Викарда американцям, щоб споживати на 70 процентів більше помідорів і цитрусових овочів пригадує мені на одну дискусію про справу поживи на інному конґресі в справі поживи. Слухала одна доглядачка дітей ріжних промов у цій справі, а говорили знавці науки про дієту й лікарі, а нарешті сказала: „Ми, доглядачки дітей, хотіли би піти за цими порадами в справі помідорів, але панове докторі, може би ви нарешті рішилися, чого ви від нас у цій справі хочете!"

Цими словами вона натякувала на розбіжні погляди лікарів і знавців поживи в справі поживности й корисности для здоровля помідорів. Колись лікарі остерігали перед помідорами як перед отруєю, а потім дехто з них став радити споживати помідори, бо мовляв вони корисні для здоровля.

Могли слова доглядачки дітей бути висказом простого бажання приказу, якщо це була людина, що не хоче про справу думати. Та могли бути закликом до лікарів, щоб вони зробили вже нарешті основні розсліди над вартостями ріжних засобів поживи.

Історія Острова Крети

Остров Крета або Кандія, по турецьки Кірід, є найбільшим островом, що належить до Греції. Він є коло 170 миль довгий і від 15 до 25 миль широкий з поверхнею, що виносить близько 3,700 квадратових миль. Населення має Крета 400,000. Остров поділений на чотири округи: Ханія, Ретимнон, Геракліон і Ляссітіон. Найбільшими містами є Ханія або Канея з 32,250 мешканцями, Геракліон з 39,500, а Ретимнон з 10,955 мешканцями. Згадані міста є теж головними містами названих вище округів. Головним містом округи Ляссітіон є Гаґіос Ніколяос, цебто Святий Микола, що числить менше як 2,000 мешканців. Остров тягнеться у східньо-західним напрямі. Він замикає на півдні Єгейське море, що лежить між Грецією та Туреччиною і тому саме має він велике стратегічне значіння. Сам остров є дуже гористий. На півдні гори обнижаються стрімко і морське побережжя є одностайне і без пристаней, підчас коли на півночі гори обнижаються ніжніше і тому це морське побережжя надається на поселення, управу землі та для комунікації. На острові є чотири пасма гір а іменно: на заході Білі гори (Мадарез) і Іда гори (Псільорітіс), що є 8,750 стіп високі, на сході Ляссітіон гори 7,300 стіп високі та Афенвузі, що є 5,000 стіп високі. Гори є дико порозривані і вбогі в рослинність. Одначе на підгірю, що окружає гори і в поодиноких гірських долинах ростинність є дуже буйна. Клімат є середноморський. Великі опади дощу обмежуються лиш на дуже лагідну зиму. У літі панує на протязі яких 7 місяців при підтропічній теплоті майже повна посуха. Населення занимається управою винограду та оливок. Щодо їх управи Крета займає друге найважніше місце в Греції. Найважніші міста Ханія, Ретимнон і Геракліон лежать на північнім побережжі. Пристані є дуже пісковаті й ледви відповідають модерним вимогам, так, що їх можуть вживати лиш менші кораблі. Залізниць і добрих гостинців є небагато.

Край замешкують кретійці або кандіоти, які початково прибули з Малої Азії; опісля прибули ще ахайці і пельопонійці, а по них прибули дорійці.

Коло 70. року перед Христом підбили Крету римляне і від тоді аж до поділу римської держави була вона римською провінцією. І тоді дісталася вона під владу Східньо-Римської або Візантійської Держави. У 823. р. сарацени вирвали Крету з рук візантійських цісарів, але стратили її знова в 961. році. З початком XIII. століття перейшов остров, що звався тепер переважно Кандія, під владу Венецької Републики, яка задержала його до половини XVII. століття. У році 1669. здобули турки столицю краю Кандію, а небаром опісля і цілий остров. Участь у грецькім повстанню не принесла Креті независимости. У році 1858. вибухла на Креті революція, яку одначе скоро втихомирено заведенням реформ. Нова революція розгорілася в 1866. році і Національні Збори проголосили в 1867. р. введення в життя тимчасового уряду в імени грецького короля Юрія І. Остров одначе полишився, згідно з рішенням Паризької Конференції з 1869. р. турецькою провінцією, й одержав лиш самоуправу. Тому, що турки сильно занедбали введення постанов конференції, прийшло до дальших повстань і в році 1897. проголосив кретійський революційний комітет прилучення Крети до Греції. У році 1898. згодилися великі держави завести тимчасову управу, а коли магомедани, що замешкували остров, заявилися проти цього, іменовано принца Юрія з Греції головним комісарем острова. По довгих стараннях князя Юрія, щоб злучити Крету з Грецією ноставв в році 1910., під головством кретійця Веніцельоса, новий тимчасовий уряд, який запровадив у Креті грецьке законодавство. У році 1912., Веніцельос, що тоді був грецьким премієром міністрів був у стані повитати в грецькім парляменті в Атенах 67 кретійських послів. Остаточне злучення Крети з Грецією було признане 30. травня 1913. р. лондонським, а 14. листопада 1913. р. атенським миром між Грецією та Туреччиною. І таким чином Крета на протязі останніх 28 літ була частиною грецького королівства.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ВІЙСЬКА, ЩО РОЗТАБОРИЛИСЯ БУЛИ ПІД ФАБРИКОЮ „НОРТ АМЕРИКЕН АВЕЙШЕН", коли робітники вийшли на страйк і перервали працю коло виконання замовлення на оборону краю.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

К. М. — Не дивуємось, що Вас, як маму, заболіло терпке слово про Вашого сина. Але памятайте, що добра мама буває часами найбільшим ворогом своєї рідної дитини саме через те, що має надто добре серце й глядить материнськими очима навіть і на зле поступовання своєї дитини. Це буває особливо в таких матерей, що самі без вищої освіти, а їхня дитина ходить чи кінчить каледж, чи там університет. А ми знаємо, що є університет. Знаємо це з власного досвіду, зо співжиття з десятками, чи сотками університетських студентів. Знаємо, яке виховання повинна дати людині справжня вища освіта; якого простацтва вона повинна позбутись, або навчитись уникати; якої скромности вона повинна набрати, коли приходиться їй говорити про складні справи — релігійні, культурні, суспільні чи політичні. Якщо людина з університетом таких річей не зрозуміє, чи не відчує, то вона не має правдивої освіти. Тому, що серед нас є доволі багато таких „недовчених" чи „перевчених", маємо в нашому життю багато клопоту як з тими, що покінчили високі школи, так і з тими, що в школі з науки, як то кажуть, тільки щось лизнули.

Заки хтось зачне давати науки іншим, сам мусить дещо основно, а не поверхово, пізнати. А щоб зробити українській справі справжню прислугу, то треба добре до цього підготовитись. І доконче треба поступати культурно.

Чим хтось сам себе вище ставить і приписує собі право видавати гострі осуди супроти інших і скидати, визнавати чи наставляти провід для загалу, тим більші вимоги ставиться і до нього самого. Якщо в такої людини є добра амбіція, а при тому добрий характер, то вона, як зажеється в дечому, коли застановиться, пізнає свою помилку і признаться до неї, а це вже буде великим кроком вперед, до поправи. Молодий чоловік має право до многих помилок. Він може заганятись. Але й тут є границі. Ті границі перейшов Ваш син. І тому йому треба була дати деяку науку, яка йому повинна вийти на добре, якщо він не є надто зарозумілий і впертий. А Ви, дорога мамо, майте до нас те довіря, що якщо ми „вдарили", то так: не я бю, лоза бє: за тиждень Великдень. Це так, щоби був Великдень для нас усіх. Щоб Ви мали доброго сина і радість і потіху, а суспільність, щоб мала розумного, культурного й характерного народного робітника.

У північній Україні роблять сіно з трав, що виростають від 10 до 15 стіп високо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 5., відбудуться в домівці У. Д. Клюбу, 31-14 Гренд Еве., в Асторії, в суботу, 21. червня, в год. 7:30 вечором. Пожаданим булоб, аби всі наші члени перед зборами, а не підчас зборів, повплачували начас свої приналежности. Не практично рівнож є вплачувати свої вкладки поза зборами й то не вцілости, бо це надає нето місцевому секретареві, але й відділовому скарбникові непотрібного „квітовання" вплати вкладок на „рати". — За заряд: В. Врублевський, предс.; А. Климишин, скарб.; Михайло Беля, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 104., відбудуться 22. червня, в годині 3:30 попол. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Секретар дасть пояснення щодо двох діточих полисів, котрі ввійшли в життя ухвалою конвенції. Членів, котрі забрали тикети до розпродажи, проситься, щоби заплатили за ті тікети. Довгуючі члени повинні прийти й вирівнати свій довг. Членів, котрі мають свої діти в молод. департаменті в клясі L, проситься переписати їх до старших членів. — За уряд Т. Ющик, предс.; М. Вітів, кас.; Г. Мисак, секр.

НЮ КЕСЛ, ПА. — Квартальний мітинг Тов. ім. Івана Франка, від. 71., відбудеться 22. червня, в галі укр. прав. церкви на Ровз Еве., в годині 2. пополудні. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо кожному відомо, що в нас нема більше сходин тільки раз що 3 місяці. Як прийдете, то все щось нового почуєте, а найліпше повписуйте своїх дітей і себе до Союзу так, як в інших громадах, бо вже в Америці нема ані одної громади, щоб не мала відділу У. Н. Союзу і то всі належать до нього, як старі, так і діти. Отже так поступіть і Ви, українці в Ню Кесл. — Уряд: Іван Дацко, предс.; Йосиф Куць, кас.; Онуфрій Вересюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83., відбудуться в суботу, 21. червня, в годині 7. вечером на 847 Норт Ферклин ул. Через літній час збори будуть відбуватися в третю суботу по першім, через чотири місяці (червень, липень, серпень і вересень). Проситься членів прибути на ці збори, бо буде звіт делегата з 20. конвенції У. Н. Союзу. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки. Членів, котрі мають діти, які ще не стоять в Союзі, проситься впишіть до У. Н. Союзу, де маєте змогу їх вписати в наймодерніші поліси, а то 20-літна пеймент + 20-літня ендавмент, котрі танші від американської. — Симон Чорномаз, секр.

ЩОБ ЗАСТРАШИТИ СОВЕТИ

ЛОНДОН. — Заключення німецько-турецького договору налякало Совети більше ніж кого другого. І це було властиво ціллю Гітлера. Тим довором він хоче ще більше натиснути на Сталіна, щоб цілковито піддався і приняв те, що йому диктує Німеччина.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

Офіціяльна Програма ЕВХАРИСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ

у Шікаго, 25.--29. червня 1941

Церков Св. О. Николая

ОО. ВАСИЛІЯНЕ

СЕРЕДА, 25. ЧЕРВНЯ 1941.

7.00 веч. ТОРЖЕСТВЕННЕ ОТВОРЕННЯ ЕВХАРИСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ.

Процесійний похід всіх Товариств і Брацтв з церковної площі до церкви.

Привітне слово до Їх Ексцеленції Кир Константина і всіх Преосвящених Гостей, виголосить о. А. Сенишин ЧСВВ., ігумен Монастиря Св. О. Николая.

7:30 веч. Набоженство до Ісуса Христа.

Проповіди виголосять Їх Ексцеленція Кир Константин і о. В. Е. Кроркін.

9:00 веч. Святочна Академія в честь Високопреосвященних Владик на церковній гали. Привітальне слово виголосить Д-р Кочій. Реферат о. Д. Шмаль Т. І.

ЧЕТВЕР, 26. ЧЕРВНЯ 1941.

10:00 Торжественна Служба Божа в Халдейськім Обряді, котру відслужить о. Ф. Томей.

Проповіди виголосять: о. Ф. Томей, о. М. Марків ЧСВВ.

7:30 веч. Набоженство до Пресв. Серця Христового.

Проповіди виголосять: Їх Ексцеленція Кир Йоан Бучко, о. В. Е. Кроркін

9:00 веч. Торжественна Процесія з Найсвятішими Тайнами до полевого престола, який буде приготовлений в шкільнім парку на площі Св. Николая.

Вечірне Набожество. Проповідь виголосить о. А. Сенишин ЧСВВ.

10:00 веч. Процесійний похід з площі до церкви. Адорація Найсвятіших Тайн, при участи всіх Шікаговських Хорів.

12:00 північ. Торжественна Служба Божа у Візантійськім Обряді.

Проповідь виголосить о. М. Марків ЧСВВ.

По Службі Божій відбуватиметься адорація Найсвятіших Тайн аж до пятниці рано.

ПЯТНИЦЯ, 27. ЧЕРВНЯ 1941.

10:00 рано. Архієрейську Службу Божу відслужить Їх Ексцеленція Кир Василь Ладика ЧСВВ.

Проповідь виголосять: о. М. Марків ЧСВВ., о. В. Кінберґер.

4:00 попол. Зібрання Духовенства і Владик на шкільній гали. Конференцію виголосить Їх Ексцеленція Кир Йоан Бучко.

7:30 веч. Набоженство до Пресв. Серця Христового.

Проповіди виголосять: Їх Ексцеленція Кир Василь Ладика, о. В. Кінберґер

СУБОТА, 28. ЧЕРВНЯ 1941.

10:00 рано. Архієрейську Сл. Божу у Візантійськім Обряді відслужать Їх Ексцеленція Кир Василь Такач.

Проповідь виголосять: о. Д. Шмаль Т. І., о. М. Марків ЧСВВ.

7.30 веч. Набоженство. Проповіди виголосять Їх Ексцеленція Кир Василь Такач і Монсіньор Ф. А. Пурсель.

9.00 веч. Академія на церковній гали. Реферат виголосить о. В. Ванчик.

НЕДІЛЯ, 29. ЧЕРВНЯ 1941.

9:30 рано. Збірка всіх товариств і організацій на площі і вулицях Райс, Левит і Айова коло церкви Св. Николая.

10:15 рано. Процесійний похід при участи Їх Ексцеленції Апостольського Делегата з Вашінгтону і всіх наших Високопреосвященних Владик.

10:30 рано. Привітальне слово до Апостольського Делегата виголосить о. Сенишин ЧСВВ.

11:00 рано. Торжественна Архієрейська Служба Божа при участи Їх Ексцеленції А. Дж. Чіконіяні, Апостольського Делегата з Вашінґтону, та Представників всіх інших Східних Обрядів.

Архієрейську Сл. Божу відслужать Їх Ексцеленція Кир Константин Богачевський.

Проповіди виголосять: Їх Ексцеленція А. Дж. Чіконіяні, Апост. Делеґат, і Високопреосвященний Кир Константин.

7:00 веч. Приняття і бенкет в честь Високодостойних Гостей.

Марія Бойко (Дітройт, Міш.)

АЛІНА

— Я не є одинокою дитиною в своїх батьків — лискавкою майнуло крізь її голову.

— Але він старший був за мене, а однак забув — і щось докірливо заворушилось у її серці. І не знать чи він помітив її, чи може відчув це тихе докірливе зітхання, бо повернув голову в її сторону і спитав.

— А що, подобаються тобі отсі люде?

— Ні, не дуже... — відповіла щиро.

Підніс зчудовано брови й рукою зачіску справив. Либонь не сподівався такої відповіди. Вона відчула це й хотіла направити свою помилку.

— Хай би були ці одяги, ці прекрасні вози й смолоскипи, тільки щоб не мали масок на обличчах. Вони чогось лякають мене — промовила, стараючись не дивити на нього.

— Щож, сьогодні всюди так — відповів знизуючи плечима.

— Або отті квіти — почала трохи насупившись Аліна.

— Садять, підливають, доглядають їх у городі, а опісля кидають на дорогу й топчуть ногами. Це болить їх, правда? — спитала, зводячи на нього свій щирий дитячий погляд.

— Як це ти знаєш, що їх болить — дивувався.

— Відчуваю в душі — відмовила й від холоду обгорнулась мантилею. Мовчав, а може потонув в минулому, так як вона.

Тяжко було вгадати. Дорогою покотився віз, повен веселої дітвори. Дівчатка в віночках, хлопчики в паперових шапочках. Сміхи, крики, радість. Він за ними як за своїм спомином, тугою полинув. Вона підхопила цей погляд і зворушилась нараз.

— Він не забув... він тільки не пізнав... Чого ти шукаєш між ними своєї сестри Стефі... Тебе піддурили... я жию, я тут... Ти не самий... — билась із своїми думками дівчина. Хотілось підступити тих кілька кроків і хоч діткнутись його рукава. Десь недалеко вітер згасив смолоскипи й повіяло димом на них. В німому болю похилила голову й не знала, що робити з собою, йти домів, чи заждати ще. Так довго не мала нікого свого, що не могла перемогти оттого ніжного чуття в своїй душі й осталася. Старалася запанувати над собою й не думала нічого, що зворушувало її. Здавалось, що не хвилини, але роки переживає. Колиб не її недуга, то моглаб отверто сказати йому хто вона, а так ні, ні, не можна. Хотіла хоч приглянутись йому, але він задивився кудись перед себе і від світла, що лилось із звисаючої лямпи, рукою прислонив обличча. Жаль зеленим листям шелестів, Повернувся й всміхнувшись до себе спитав: — Ти десь тут мешкаєш?

— Так недалеко — притакнула.

— Дивись, улізеш в болото — звернув її увагу.

— Я знаю, його тепер всюди повно — відмовила оглядаючись кругом себе.

Повз неї перейшла якась старша жінка, вся в теплому, так близько, що мало не торкнула його рамя. Якась дивна, досі не знана заздрість заворушилась у Аліниним серці.

— Вона чужа й їй можна так близько перейти, а я... мушу триматись осторонь.

Сперлася об дерево й під мантилею держалась рапавого пня, щоб не стратити рівновагу й не розплакатись на його грудях.

— Я маляр — почав якось поважно — шукаю дівчинки до своєї композиції, чи ти не моглаб позувати мені?

— Тепер... хіба можна малювати в такий гамір — відмовила, кивнуши головою в сторону людей.

— Так, тоді прийди за три дні — сказав і мов дитині показав на пальцях.

Зсунула брови, мов не розуміла його, а опісля всміхнулась до нього очима.

Пішов... Стояла на тому самому місці, й ловила відгомін його кроків. Хотілось підійти, потрясти із усеї сили тою залізною фірткою, що замкнулась за ним і кликнути: — Заждй... я знаю хто ти є... я знаю більше як ти гадаєш...

Та її бажання вітер хмарами гонив. Насунула каптур на голову й не оглядаючись пішла домів. Непомітно ввійшла в свою кімнату й запираючи за собою двері зітхнула: — Чого я йшла сьогодні, чого? — питала себе. Ходила від стіни до стіни, від кута до кута, й не могла заспокоїтись.

— А що як він занедужає, що тоді? Я говорила з ним... Але чому вони не сказали йому правди, чому? — питала себе.

— А може побоялись, щоб він силою не розвалив двері отцеї башти й не приніс щастя, як сніп полевих квітів. Але що з того вийшлоб... хіба однобезталання більше в родині.

Так тоді, чому не сказали мені... Я не сходилаб, не бачилаб і не журиласяб тепер. — Притулила чоло до холодної шиби й понад верхи старих дерев задивилася на дах батьківського дому. Навіть молитися не могла. Всунулась у плетене з лозини крісло й затулила долонями очи.

I знову побачила себе дрібною дитиною. I знову перед очима майнуло ряд гарно прибраних кімнат. Не могла діждатись тої години, коли то Стефі прибуде зі школи. А як тільки побачила його в вікні, то скоренько ховалася, щоб опісля налякати його. О, як сміялася вона, коли він удавав переляканого. Мусів рисувати для неї квітки, пташки, щоб тільки забралася з кімнати й не перешкаджала йому виробляти шкільні задачі. Аліна піднесла голову й поклавши її вигідно на спинку крісла потонула в темноті.

О, як вона могла забути це... На пальцях стала рахувати свої літа. Певно було зо пять літ, в саді було повно квітів, бреніли золотисті мушки, літали метелики. Вона бігала за одним, аж вдихалася, так він швидко перелітав з квітки на квітку. Але таки вловила.

— Я маю метелика... — тішилась показуючи його свойому братові.

— Ну подивись, які в нього гарні крильця та бачиш... сині й жовті цяпки... Ти пустив його? Ох який ти поганий... Я ще хотіла раз подивитись на нього — хмурилась Аліна.

— Але ти зірвеш мені отті дві квітки, що цвитуть над вікном — всміхнулась нараз, показуючи на кущ рожі, що спинався по стіні.

— Бачиш... ця моя, а ця маленька твоя, але тихше, огородник вчує...

— Ти бідо мала... — всміхнувся тепло.

— А зірки з небес не хочеш?

— А ти можеш мені її дістати, можеш? — й сіпаючи полами одіння повисла на його шиї — Стефі... Стефі.

Здригнулась, мовби це був сон, який ніколи більше не присниться.

Згірдливо глянула на ці ліки, що височені уми винайшли, аби лагіднити її біль. Опісля сіла біля арфи й довго, довго тихими звуками втихомирювала свою душу.

— Ти вже ніколи не побачиш мене братчику — зітхнула, спираючи чоло до тонких струн.

— Ніколи живою... — добавила.

І не знать, чи з ляку перед його судьбою, чи може із самоти й болю, найшли її в тихий досвіток мертвою.

(Кінець).

ПОЛІЦАЙ ДІСТАЄ СУПІНЬ. Нюйорський поліцай Герберт Г. Бонгард дістав в Нюйорському університеті ступінь „магістра штуки" за його студії в дитячій психольогії.

НАЗАД ДО ПРАЦІ. — Робітники фабрики підприємства „Норт Американ Авіейшен" в Інґелвуді, в стейті Каліфорнія, вертаються по страйку до праці, як американська армія на приказ президента збиралася перебрати фабрику під свій заряд.

Радіова світлина показує, як робітники заходять до фабрики.

З МОСКВИ ДО ШВАЙЦАРІЇ

БЕРН. — До столиці Швайцарії надходять з Москви повідомлення про велику концентрацію совєтських військ на совєтсько-німецькій границі. Кажеться, що ціла Галичина, разом зо Львовом, завалена совєтським військом, а найбільше є повзів і летунських частин. Те саме має бути в Берестю над Бугом і на Поліссю. А недалеко Москви мають відбуватись великі маневри. Оті відомости походять з совєтських джерел.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТЮ

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку повернув завідуючий американською телефонічною компанією в Еспанії, Калдвел. Він сказав, що Еспанія під оглядом харчів стоїть дуже зле. Але саме той факт готов помогти їй в той спосіб, що вона не буде втягнена до війни.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячний мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудеться в неділю, 22. червня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Проситься всіх членів прибути на цей мітінг. Пригадується довгуючим членам, щоби цего місяця сповнили свою належитість, бо як ні, то будуть суспендовані. Пригадується тим членам, що мають дорослі діти в діточм департаменті, щоби цего місяця переписали до старших членів, бо в місяці липні буде інакша система тої справи, ухваленої на конвенції. Вписуйте свої діти до У. Н. Союзу, бо тепер можна вписати дитину в У. Н. С. і на $1000. — І. Савчак, предс.; К. Міньо, кас.; І. Маркович, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 127., відбудуться в неділю, 22. червня, в гали гр.-кат. церкви, зараз по Сл. Божій. На збори повинні прийти всі члени і членнці. Буде справоздання делегата з конвенції і більше важних справ. — Павло Володка, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 22. червня, в 2. годині пополудні, в гали парохіяльній, 4950 S. Paulina St. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження і буде звіт делегата з конвенції. Може котрий не отримав дивіденди, то нехай явиться на збори, а секретар дасть чек. — За уряд: І. Побуцький, секр.; В. Горинець, предс.; В. Гула, кас.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться 22. червня, в 2. год., в галі церковній, 47 Говп Еве. Проситься всіх членів прийти на збори ичеленно, бо делегат буде здавати справоздання з конвенції У. Н. С. Довгуючих членів проситься прибути і виповнити свій довг, щоби не бути суспендованим. — В. Бродський, предс.; М. Табачук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 21. червня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 7. ввечір. Тому, що є багато важних справ до вирішення, приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в суботу, 21. червня, в годині 5. ввечір, в церковній гали, 74 Герріс Еве. Проситься всіх членів прибути на ці збори точно на означений час тому, що ця саля буде занята зараз по наших зборах. На тих зборах будуть важні справи до полагодження. Також проситься довгуючих членів сплачувати свої довги до Товариства і заразом, щоби кожний член мав на увазі і заплатив свої вкладки до Товариства і до Союзу не пізніше, як на 25. що місяця тому, що гроші мають бути в головній канцелярії начас. — О. Косюк, предс.; П. Стойко, кас.; І. Кокольський, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Звичайний місячний мітінг Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84., відбудеться в неділю, 22. червня, точно в годині 3., в гали У. Н. Дому, 279 Кінгс Гайвей Вест. Є дуже важні справи до вияснення задля останньої конвенції, бо ввійшли нові роди обезпечення в У. Н. Союзі для малих дітей; отже проситься всіх прибути начас і вислухати пояснення. Дорогі Товаришки й Товариші! Приходіть на кожний мітінг і інтересуйтеся справами нашого Батька-Союзу і справами відділу, а не чекайте, аж буде вибір нового уряду на наступний рік, чи то вибір делегата на наступну конвенцію, але приходіть кожного місяця на засідання, а робота піде далеко кращим темпом, як в У. Н. Союзі, так і в Товаристві. — Петро Дудко, секр., Адреса. Peter E. Dudko, P. O. Box 43, Southport, Conn. Tel.: 9-2078 Fairfield.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 20. мая 1941. померла по короткій недузі членнця від. 67 У. Н. Союзу,

МАРІЯ ПАТИНОК.

Похорон Покійної відбувся в пятницю, 23. мая, в год. 9. рано, з дому жалоби до укр. гр.-кат. церкви в Ансонії, Кон. У похороні взяли участь Тов. Запорозька Січ, родина, дальша і ближча, та сусіди.

Нехай земля буде Їй пером!

Уряд Тов. від. 67.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 334. Погроза.

Підносячи залізну клітку, Тарзан виявив тим величезну силу. Бутавці розпучливо тиснули клітку **вниз**.

Але могутній Тарзан перемагав їх і ступнево клітка почала підноситись до гори.

Крага дивився хвилину на це, немов хотів зміркувати, хто переможе?. Далі взявся знов на підступ і добув ножа.

„Пусти клітку вниз, а ні, то я змушу тебе опустити її вниз", закричав він до Тарзана, вимахуючи своїм ножем.